

Лімітування валютного ризику банку

Ребрик Михайло Андрійович, аспірант ДВНЗ «УАБС НБУ»

Обмеження з боку НБУ діяльності вітчизняних банків на ринку строкових фінансових інструментів ускладнює використання ними фінансових методів хеджування валютного ризику. У такій ситуації значного поширення набувають нефінансові методи валютного ризик-менеджменту, в структурі яких одним із найпопулярніших інструментів є лімітування.

Система лімітів, що регулює рівень валютного ризику банку, поділяється на зовнішні ліміти, що встановлюються НБУ, та внутрішні ліміти, що найчастіше визначаються комітетом з управління активами та пасивами банку.

Банки в Україні повинні здійснювати розрахунок дотримання наступних лімітів відкритої валютної позиції:

а) ризик загальної відкритої валютної позиції (ВВП) банку (Л13) не повинен перевищувати 30%;

б) ризик загальної довгої ВВП (Л13-1) не повинен перевищувати 20%;

в) ризик загальної короткої ВВП (Л13-2) не повинен перевищувати 10%.

Усі внутрішні ліміти можуть встановлюватися у розрізі валют у відсотках від власних коштів (капіталу) банку або в абсолютних величинах із вказівкою спрямованості позиції (коротка/довга).

З метою адекватного аналізу і управління, а також виходячи з різного характеру утворення позицій, ліміт ВВП банку доцільно розподілити на ліміти окремих видів валютних позицій: операційної, неторговельної, спекулятивної, хеджуючої та позабалансової.

У структурі ліміту операційної ВВП банку виділяють субліміти у розрізі філій та відділень банку; субліміти за видами операцій (фінансування різних видів валютних витрат, виконання окремих власних зобов'язань банку).

Аналогічно розподіляється ліміт на неторговельну ВВП: на субліміти у розрізі філій та відділень банку та субліміти на окремі види операцій (конверсійні або неторгові операції).

Ліміт на торговельну ВВП складається з:

- сублімітів ВВП на різні торговельні майданчики, групи дилерів та окремо на кожного дилера;
- сублімітів у розрізі видів конверсійних операцій;
- сублімітів у розрізі видів операцій із фінансовими інструментами (валютні форвардні, ф'ючерсні контракти, опціони тощо);
- сублімітів у розрізі терміну їх дії (ліміти ВВП в межах робочого дня (intraday position limits) та ліміти перенесення торгової позиції на наступний робочий день (overnight position limits)).

Зазначені субліміти можуть встановлюватися у наступних формах:

а) позиційні ліміти (position limits) – ліміти, що обмежують номінальний обсяг ВВП;

б) ліміти збитків (loss limits), які, у свою чергу, можуть визначатися як:

1) ліміти поточних збитків за торговельними операціями (stop-out limits) – встановлюються для контролю накопичених поточних збитків за торговельними операціями з валютою та похідними валютними інструментами;

2) ліміти граничних обсягів збитків (stop-loss limits). Даними лімітами встановлюється граничний обсяг збитку при закритті відкритої позиції у зв'язку з несприятливою зміною валютного курсу;

в) ліміти прибутків (profit limits), що можуть визначатися як:

1) ліміти граничних обсягів прибутків (take profit limits) – ліміти, що визначають розмір максимального одноденного росту цін (прибутковості) у розрізі окремих валют та похідних валютних інструментів. Застосовується для того, щоб при досягненні максимального (визначається аналітично) результату запобігти можливому наступному різкому зниженню вартості інструмента;

2) ліміти поточних прибутків за торговельними операціями (take profit limits) відрізняється від попередніх тим, що встановлюються для контролю накопичених поточних прибутків за торговельними операціями з валютою та похідними валютними інструментами.

Система лімітування хеджуючої та позабалансової відкритих валютних позицій банку встановлюється аналогічно до системи лімітів на торговельну